

Консерватизмът - естествената политическа среда за човека

Политологът Евгени Кръстев за баланса между общност, ценности и човек

Ценностите сами по себе си не водят до директно създаване и реализиране на публични политики, те обаче подпомагат процеса на осмисляне на важните неща за отделния човек и за човешките общности и по този начин спомагат формирането на обхватно съдържание на понятия като справедливост, свобода, равнопоставеност. Благодарение на ценностите, човек може да бъде част от общност и заедно с това да

бъде себе си.

Самовъзпроизводството на политическия живот минава през ценностни дебати и ценностни разговори, без ценностна основа политически живот не би могъл да съществува. Възпроизводството се случва на основата на политическите ценности, защото те представляват неизменното, непроменимото, непрекъснато съществуващото. Справедливост, равнопоставеност, свобода се понятия, които съществуват извън времето и пространството и са независими от тях.

Възпроизводството на политическия живот осигурява усъвършенстването на общностите. За да се свърже с определени политически ценности, човек трябва да бъде част от общност. Справедливостта, равнопоставеността, свободата се достъпни за човека, ако той е част от определена общност или общности. Тук може да бъде открита и първостепенната роля на консерватизма и родеещата се с него християндемократия като най-близката до човешката природа политическа среда.

Консерватизмът и християндемократията са способни в най-висока степен да осигурят хармония между общност, политически ценности и отделния човек. Нека съпоставим консерватизма и християндемократията с техните главни конкуренти, вляво – социализма и комунизма и вдясно – либерализма и особено неговата крайност либертарианството.

Социализмът и комунизмът говорят за социална справедливост, народни свободи и равенство. Сякаш самият политически режим е този, които трябва да създава социалната справедливост и останалите характеристики на левите политически системи. След като политическият режим създава политическите ценности, то това означава, че те не са независими и необвързани с пространството и времето, те стават зависими от политическия режим, а не той от тях.

Социалната справедливост, народовластието и равенството са ценности в политиката на социализма и комунизма, но в лявото разбиране за ценностите те не са независими извън времето и пространството. Ето защо левите политически системи лесно могат да се изродят в тоталитарни режими и да продължат да бъдат социалистически и комунистически, за тях това е просто промяна в текущата политика. От тук произтича и непредвидимостта на левите политически системи, непредвидимост, която дава основание на всяко ляво

управление да се гледа като на рисково, било по отношение на публични разходи, икономика или човешки права.

Ако християндемократическото или консервативното управление направи компромис с политическите ценности, то губи основанието си да принадлежи към консервативната или християндемократическата политическа среда. В това е мотивацията на консервативните и християндемократическите политически субекти да бъдат стриктни по отношение на политическите ценности. На това се дължи стабилността и предвидимостта на този вид държавно управление.

Що се отнася до либерализма и особено либертарианството, тук проблемът е в прекомерното залагане на възможностите на отделния човек, възможности, които са силно ограничени. А отделният човек сам не може да изгради общност. Ако при левите политически системи човекът може да остане безправен и потискан, при либерализма и особено при либертарианството, той може да остане духовно недоразвит, културно ограничен и интелектуално нереализиран. Ако при социализма и комунизма балансът „общност – политически ценности – човек“ се нарушава в полза на общността за сметка на човека, то при либерализма и либертарианството това става в полза на човека за сметка на общностите, от което и общностите и отделния човек са в загуба. Освен това при социализма и комунизма общностите страдат и от това, че са изкуствени образувания и са изградени в разрез с човешката природа. Например т.нар. работническа класа е общност, която е изградена на едноизмерен принцип. Това са хора на наемния труд, но обстоятелството, че са хора на наемния труд съвсем не означава, че са еднакви и трябва да принадлежат към една общност. Общността се гради върху система от споделени и изградени във времето мисли и навици, които определена група от хора е възприела като правила, норми и начин на живот.

В основата на консерватизма и християндемократията лежи съществуването на баланса „общност – политически ценности – човек“. Разбира се, този баланс може да се наруши в резултат на въздействието или влиянието на определени явления. И в търсене на неговото възстановяване, човекът да поеме по пътя на социализма, комунизма, либерализма или либертарианството. Историята познава множество примери за такива видове въздействие или влияние – световните войни, мащабните хуманитарни, икономически и други видове кризи дават шанс на левите и десните конкуренти на консерватизма и християндемократията.

Всъщност логиката, която прави обяснимо съществуването на социализъм, комунизъм, либерализъм и либертарианство може да се търси в естествено съществуващата възможност за нарушаване на баланса „общност – политически ценности – човек“. В този случай те са преходно състояние, до момента на възстановяване на баланса. Но реализирането на подобни експерименти води до сериозни противоречия с човешката природа и естествените човешки общности.

Появата на държавата като основна властова организация има за главна цел да бъде полезна на човека и неговите общности. Това означава, че тя трябва да бъде максимално близка до човешката природа и естествените човешки общности. Консерватизмът и християндемократията като ценностна система в най-голяма степен имат способността да осигурят реализирането на основната функция на държавата. Този вид управление може в най-голяма степен да бъде осъществявано близо до хората и в тяхна полза.

Естествено трябва да бъде направена и уговорката за просветеността на елитите, които реализират консервативно или християндемократическо управление. Сполучливото реализиране на този тип управление изисква сериозни познания в областта на политическата теория, политическата философия и дори метафизиката. Използването на консерватизма и християндемократията само като етикети обикновено води до катастрофа за злоупотребилите политически субекти. Най-новата политическа история на България вече познава подобни примери, а дали близкото бъдеще няма да ни осигури още материал за разсъждение!? Може би, кой знае?